

Asia: Sydänmaankylän tuulivoimahanke ja metsäpeura: alueen merkitys

Sweco Finland Oy
anna-riina.tiainen@sweco.fi

Lausunto

1 Johdanto

Sweco Finland Oy pyytää Kärsämäen Sydänmaankylän tuulivoimahankkeen YVA-selvitysten tueksi vastauksia alla oleviin kysymyksiin:

1. Onko alueelta tuoretta tietoa mm. pannaotettujen metsäpeurojen liikkeistä tai hankealueen läheisten suoalueiden merkityksestä metsäpeuran vasomisalueiksi?
2. Alueella havaittiin viime viikon lumijälkilaskennoissa mahdolliset metsäpeuran (4 - 5 yksilön) jäljet suoalueen laitamalla. Onko poikkeuksellisen vähäluminen talvi aiheuttanut sen, että metsäpeurat eivät ole vaeltaneet pääasiallisille talvilaidunalueilleen, vaan jääneet laiduntamaan pienemmille alueille?
3. Onko teillä saatavilla tietoa, onko hankealueen läheiset Natura-alueet (Lauttaneva ja Kärsämäenjärvet) pysyneet jatkotarkastelussa alueina, jotka tullaan seuraavan päivityksen yhteydessä lisäämään metsäpeuran suojeluperusteisiksi Natura-alueiksi?
4. Näettekö riistakameraselvityksen (viisi riistakameraa) tuovan selvityksiin lisäarvoa, vai onko tämä menetelmä liian sattumanvarainen metsäpeurahavaintojen saamiseksi?

2 Lausunto

Luonnonvarakeskus (Luke) lausuu asiasta pyynnössä esitettyjen kysymysten osoittamassa järjestyksessä:

1. Yksi pantapeura on liikuscellut hankealueella ja sen lähistöllä kesäkuussa vuonna 2024, mutta useita pantapeuroja loppukesällä ja syksyllä vuosina 2024 ja 2025. Myös toukokuussa ennen varsinaista vasontaa on muutama pantapeura käväissyt alueella vuosina 2022 - 2025. Alueella on todennäköisesti muutamia vasaajaan hoitavia peuroja, mutta pantaotos on sen verran pieni ja Pohjois-Pohjanmaan metsäpeurakanta harva, ettei vasaajaan hoitavia pantapeuroja ole sattunut ko. alueelle koko aikaisemman pannaotushistorian aikana vuosina 2010 - 2021. Lähettämämme, ilmeisesti vaellustenaikainen kuva on siis ajankohtainen, koska hankealue on myös syysaikainen kerääntymis- ja kauttakulkualue.
2. On. Tänä talvena on voinut jäädä tavallista enemmän metsäpeuroja talvehtimaan vasomisalueittensa tuntumaan, mutta myös isoille syyskerääntymisalueille.
3. Luken tietojen mukaan molemmat Natura2000 –alueet ovat päivitysesityksessä, joka on ympäristöministeriön arviointiprosessissa ja vastuulla.
4. Riistakameroiden käytöstä suurten nisäkkäiden esiintymiseen tai populaatiokokoon on runsaasti yleistä tutkimustietoa olemassa. Tutkimuskirjallisuuden, Sydänmaan hankealueen koon ja ko. hankealueen tai sen ympäristön peurakannan harvalukuisuuden perusteella viisi kameraa on vähäinen määrä, varsinkin jos pitäisi arvioida paikallispopulaatioiden kokoa.

Paikallispopulaation runsauteen tarvitaan todennäköisesti isompia riistakameramääriä ja havaintojen analysointia matemaattisilla malleilla (esim. mark-recapture-mallit). Myös esiintymistodennäköisyyden selvittäminen viidellä kameralla voi tuoda otantaan runsaasti epävarmuutta. Näin ollen Luke suosittelee panostamaan suurempaan kameramäärään ja paikallistuntemukseen kameroiden sijoittelussa. Muutamien tiedelähteiden perusteella on käytetty isoille nisäkkäille noin 1 kamera/0,25 – 1 km², mutta tähän tulee suhtautua kriittisesti, koska em. kameratiheyttä ei ole testattu metsäpeuralla.

Luke ei ole kokeillut riistakameroiden käyttöä metsäpeuran paikallispopulaatioiden koon arviointiin, vaan näkemys paikallispopulaation runsauksista on saatu pantapeuroihin liittyvien seurantojen ja havaintojen perusteella yleensä muutaman vuoden ajalta (pantavaadinten vasaseurannat ja syksyiset laumarakennelaskennat). Sen sijaan valkohäntäkauriille on kokeiltu riistakameroita Suomessa (<https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/vaitos/valkohantapeuroja-voidaan-tutkia-riistakameroiden-ja-dnan-avulla-vaitos-fm>): noin neljän neliökilometrin alueelle oli sijoitettu 36 riistakameraa. Dronen käyttöä kesällä esim. pantavaadinten vasatarkistuksiin ei ole kokeiltu, joten Lukella ei ole dronen käyttöön kokemusta tai ohjeistusta.

Varsinaiset metsäpeuran runsaudenarvioinnit Luke tekee helikopterilaskennalla talvella, eikä helikopterilaskentaa voi suositella sellaisenaan tehtäväksi kesällä lisääntymisen aikana. Kesällä lisääntymisen aikana riistaeläinten häirintä on luvanvaraista.

3 Lausunnon tiivistelmä

1. Pantapeuroja on liikkunut alueella lähinnä syksyn ja vaellusten aikana.
2. Kyllä, todennäköisesti vähäluminen talvi on vaikuttanut vaellukseen.
3. Molemmat Natura2000-alueet ovat todennäköisesti päivitysesityksessä, mutta niiden toteuttaminen on ympäristöministeriön vastuulla.
4. Viidellä kameralla voi ehkä arvioida metsäpeurojen esiintyvyyttä, mutta kameroiden näin vähäinen määrä voi tuoda otantaan runsaasti epävarmuutta. Paikallispopulaation runsauteen tarvitaan todennäköisesti isompia riistakameramääriä ja havaintojen analysointia matemaattisilla malleilla (esim. mark-recapture-mallit). Tieteellinen kirjallisuus suosittelee riistakameratiheydeksi muutamien tutkimusten perusteella 1 kamera/0,25 – 1 km², mutta tätä ei ole testattu metsäpeuralla.

Nina Peuhkuri

Operatiivinen päällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 23.03.2026 klo 14:33:18.

Lausunnon valmistelija(t):
Antti Paasivaara

Luonnonvarakeskus
Latokartanonkaari 9
PL 2, 00791 Helsinki

Puhelin 029 532 6000

Y-tunnus 0244629-2

Marja Hyvärinen

Liitteet:

Tiedoksi: